

Vergaderjaar 2020–2021

27 830

Materieelprojecten

Nr. 322

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2020

Inleiding

Hierbij informeer ik u dat Defensie nog voor einde van het jaar financiële verplichtingen wil aangaan voor een deel van het investeringsproject «ESSM Block 2: Verwerving en Integratie». Met de ESSM Block 2 verwerft Defensie voor de fregatten geavanceerde luchtdoelraketten voor de korte afstand.

De verplichtingen die Defensie nu wil aangaan, voor een bedrag van € 7,5 miljoen, betreffen een aanpassing van de lanceerinstallaties van de vier Luchtverdedigings- en Commandofregatten (LC-fregatten). Deze aanpassing is hoe dan ook noodzakelijk. De gelegenheid doet zich voor dat Defensie op korte termijn kan aansluiten bij een grote opdracht van de Amerikaanse marine. Daarmee is Defensie financieel aanzienlijk voordeliger uit dan als Nederland later zelf een bestelling zou plaatsen bij de leverancier van dit materieel.

Achtergrond

De *Evolved Sea Sparrow Missile* (ESSM) Block 2 raket is een luchtverdedigingsraket voor de korte afstand voor de vier LC-fregatten en de twee toekomstige vervangers van de huidige M-fregatten. De Kamer is op gezette tijden eerder geïnformeerd over deze raket. In 2013 heeft Defensie besloten deel te nemen aan de internationale ontwikkeling ervan¹ en vervolgens in 2016 aan het opzetten en inrichten van de internationale productielijn². Vervolgens heeft de Kamer op 3 mei 2018 de A-brief over de behoeftestelling van het project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie» ontvangen³. Dit project bestaat uit drie delen:

1. De verwerving van de ESSM Block 2 raketten;

¹ Kamerstuk 27 830, nr. 110.

² Kamerstuk 27 830, nr. 191.

³ Kamerstuk 27 830, nr. 227.

2. De integratie aan boord van de LC-fregatten; en
3. De integratie in de (onderhouds)bedrijfsvoering van het Commando Zeestrijdkrachten.

De deelprojecten over de verwerving van de raketten (1) en over de (onderhouds)bedrijfsvoering (3) zijn gemandateerd. Defensie is voor deze deelprojecten reeds gedeeltelijk verplichtingen aangegaan. Over het deelproject over de integratie aan boord van de LC-fregatten (2) zal de Kamer begin 2021 een B-brief ontvangen over de onderzoeksfase en later dat jaar een D-brief over de verwervingsvoorbereidingsfase. Het deelproject (2) heeft overigens uitsluitend betrekking op de LC-fregatten. Bij de vervangers van de M-fregatten maakt de integratie van de ESSM Block 2 raketten deel uit van het ontwerp en de bouw van deze schepen.⁴ Deze brief betreft een onderdeel van deelproject 2.

Integratie aan boord LC-fregatten (deel 2)

Om de ESSM Block 2 raketten te kunnen gebruiken, moeten de LC-fregatten worden aangepast. Dit wordt «integratie» genoemd. Verschillende niveaus van integratie zijn mogelijk. Zoals uiteengezet in de A-brief wordt in de meest eenvoudige en goedkope variant van de integratie alleen de huidige ESSM Block 1 raket vervangen door de Block 2. Daarbij blijven de vuurleiding – de manier waarop de raket naar het doel wordt geleid – en de datalinks waarmee het schip met de afgevuurde raket communiceert hetzelfde. Sommige capaciteiten van de Block 2 raket worden dan echter niet benut en het LC-fregat kan daardoor in deze eenvoudige variant moderne antischipraketten minder goed bestrijden.

Bij hogere integratieniveaus worden ook de vuurleiding en de datalinks verbeterd, waardoor het fregat gebruik kan maken van meer capaciteiten van de Block 2 raket en moderne antischipraketten beter kan bestrijden. Naarmate het gekozen integratieniveau hoger wordt, stijgen ook de kosten. Met de B-brief van begin volgend jaar zal Defensie een besluit nemen over het integratieniveau. Dit besluit zal onder meer afhangen van de verwachte ontwikkelingen ten aanzien van de dreiging, de resterende levensduur van de LC-fregatten, de kosten en de mogelijkheden voor samenwerking met internationale partners.

Aanpassing lanceerinrichting

Onafhankelijk van de vraag welk integratieniveau wordt gekozen, zal in ieder geval de lanceerinrichting, het *Vertical Launch System*, van de LC-fregatten worden aangepast. Deze aanpassing van de lanceerinstallatie is noodzakelijk om de ESSM Block 2 raket te kunnen afvuren.

Het *Vertical Launch System* is geschikt voor uiteenlopende soorten raketten. Op dit moment beschikken de LC-fregatten over de ESSM Block 1 raket voor de korte afstand en de SM-2 raket voor de lange afstand. De toekomstige Block 2 raket heeft meer capaciteiten dan de huidige Block 1 raket. Daardoor is voor het afvuren van de Block 2 meer en deels andere informatie nodig dan bij de Block 1. De lanceerinstallatie moet worden aangepast om de informatie die voor de Block 2 nodig is, aan deze raket te kunnen doorgeven. Door deze aanpassing nu reeds te bestellen, loopt Defensie zoals gezegd niet vooruit op de latere keuze voor een integratieniveau maar wordt wel een financieel voordeel behaald.

---

⁴ B-brief project «Vervanging M-fregatten», Kamerstuk 27 830, nr. 307.

Verwerving en financiële aspecten

Alleen de oorspronkelijke Amerikaanse fabrikant van het *Vertical Launch System* van de vier LC-fregatten kan deze aanpassing uitvoeren. De aanpassing wordt gecontracteerd via *Foreign Military Sales*, waarbij Defensie kan aansluiten bij een opdracht van de Amerikaanse marine. Nederland maakt vaker gebruik van deze constructie, bijvoorbeeld bij het project «Apache Remanufacture»⁵ en het project «Aanvulling *Standard Missile 2 Block IIIA*»⁶.

Voor aansluiting bij de Amerikaanse opdracht is het nodig dat Defensie voor het einde van het jaar de financiële verplichtingen aangaat. Het is onzeker of de Amerikaanse marine in de toekomst nog een verdere bestelling zal doen waarbij Nederland zou kunnen aansluiten.

Door aan te sluiten bij de Amerikaanse strijdkrachten kan een bedrag van naar schatting enkele miljoenen euro's worden bespaard. Dit bedrag is niet nader te preciseren omdat Defensie tijdens de B-fase wel reeds een globale kostenindicatie van de fabrikant heeft ontvangen, maar geen gedetailleerde offerte heeft gevraagd. Het vragen van een offerte gebeurt in de regel pas in de verwervingsvoorbereidingsfase (D-fase).

De investering voor de aanpassing van de lanceerinstallaties bedraagt € 7,5 miljoen. Dit bedrag komt in de periode 2021 tot en met 2024 ten laste van het budget voor het deelproject «Integratie aan boord van de LC-fregatten» (2) van het algehele project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie». De in de A-brief van mei 2018 gemelde omvang van het deelproject «Integratie aan boord van de LC-fregatten» ligt in de bandbreedte van € 25 miljoen tot € 250 miljoen. Dit is een grotere bandbreedte dan gebruikelijk, omdat er verschillende integratieniveaus aan boord van de LC-fregatten mogelijk zijn die onderling sterk uiteenlopen in kosten (zie eerder in deze brief).

De bandbreedte van het totale project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie» – de delen 1, 2 en 3 gezamenlijk – is € 250 miljoen tot € 1 miljard. Voor nadere financiële informatie verwijs ik naar de commercieel vertrouwelijke brief van 3 mei 2018⁷. Bij de B-brief van begin volgend jaar zal de Kamer tevens – commercieel vertrouwelijk – geactualiseerde financiële informatie ontvangen. Ook de D-brief van later dat jaar zal financiële informatie bevatten.

Vooruitblik

Als Nederland wil aansluiten bij de Amerikaanse opdracht voor aanpassing van de lanceerinstallaties, moet ons land uiterlijk voor het einde van dit jaar daarvoor de verplichtingen aangaan. Ik verzoek uw Kamer daarom deze brief te behandelen in het komende Wetgevings-overleg Defensie van 23 november aanstaande.

Begin 2021 zal de Kamer de B-brief ontvangen van het project «ESSM Block 2: Verwerving en integratie». De D-brief is voorzien voor later dat jaar. Zoals uiteengezet zullen deze brieven voornamelijk ingaan op het deelproject voor de integratie in de LC-fregatten. Ten aanzien van de

⁵ Kamerstuk 27 830, nr. 234.

⁶ Kamerstuk 27 830, nr. 294.

⁷ Kamerstuk 27 830, nr. 228.

gemandateerde twee andere deelprojecten, over de rakettenverwerving en de (onderhouds)bedrijfsvoering, zullen deze brieven ingaan op de voortgang.

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser